

Tango's vol jenever en achterdocht

NURN 10-1-94

Voormalig stad-Groninger Jan Veldman timmert stevig aan de weg als toneelschrijver en is ook bezig met de opbouw van een eigen liedjesprogramma. Ondanks zijn verhuizing naar Almere blijft de provincie Groningen een centrale plaats in zijn werk innemen.

Van onze kunstmedewerker Rudi Kamminga

ASSEN — Jan Veldman (35) trad jaren geleden al regelmatig in de Stad op als troubadour met een tegendraads, grotendeels in de Groninger taal gezongen liedjesrepertoire. Hoogtepunt daarbij was altijd het anti-Martinitorenlied, dat afgelopen zondagmiddag tijdens een try-out in Assen ook weer op het repertoire stond. Na een periode waarin de nadruk lag op het schrijven van teksten voor toneel en muziektheater (onlangs o.a. *De legende van Raaides Klok* en *Beukema*) pakt hij de draad nu weer op. Dat betekent niet dat het met de toneelschrijverij afgelopen is. Op dit moment werkt hij bijvoorbeeld aan een tekst voor de nieuwe voorstelling van de Groninger jeugdtheatergroep De Citadel.

Het liedjesprogramma met de voorlopige titel *O, dus* is nog volop in de maak. Het is nog niet lang genoeg om het predikaat 'avondvullend' te krijgen en ook de podiumpresentatie van Veldman is iets waar dit seizoen door middel van diverse korte optredens hard aan gewerkt wordt. Het is de bedoeling dat hij volgend seizoen met een programma van twee keer drie kwartier de boer op kan.

Veldman is daarbij niet op zoek naar het Grote Succes: "Voor een mooi, afgerond programma zoals je ze tegenwoordig veel ziet, moet je een stuk of wat kneepjes van de Kleinkunstacademie tot je beschikking hebben. Dat hoeft voor mij niet zo. Ik blijf veel liever in een soort sub-cultuur."

Duistere kanten

Om ook landelijk te kunnen optreden, gaat hij wel zijn Groninger liedjes in het Nederlands vertalen, zonder de ty-

■ Jan Veldman afgelopen zondag tijdens een try-out in De Kolk te Assen.

© Duncan Wijting/Nvhn

pisch noordelijke sfeer weg te halen. Die vormt een essentieel, maar allerm minst idyllisch decor voor de meeste van zijn liedjes: "Toen ik jaren geleden begon met mijn liedjes, had je veel meer van die Groningse liedjeszangers. Als compensatie van het typisch noordelijke minderwaardigheidsgevoel gingen ze de provincie in hun liedjes enorm idealiseren, hoe mooi en liefelijk het allemaal is. Mede als reactie daarop zing ik over eenzaamheid, incest en jenever. Ook omdat de duistere kanten van het leven me meer interesseren. Ik denk trouwens dat je juist door het keihard uitspreken van dat soort negatieve cliché-beelden die in de rest van het land over het Noorden bestaan, ze beter relateert dan met lieflijke liedjes over de schoonheid van het Wad."

Begin januari had Veldman veel succes bij het nieuwjaars-

feest van de gemeente Groningen in de Oosterpoort. Daar speelde hij voor een bomvolle zaal die volledig plat ging voor de combinatie van slungelige presentatie, onverwacht rauwe stem en controversiële teksten. Afgelopen zondagmiddag speelde hij voor een kleine 30 mensen in de foyer van De Kolk in Assen. Daar bleek dat het Veldman minder makkelijk afgaat als de publieksreacties niet zo uitbundig zijn. Zijn presentatie wordt onrustig en de confronterende teksten zorgen nu meer voor een afstandelijke dan een hilarische sfeer.

Er zijn wel aanzetten voor een evenwichtiger opbouw. Veldman speelt bijvoorbeeld twee niet van echt te onderscheiden Eddy Christiani- en Tom Manders-pastiches, die door hun geheel andere toonzetting rust geven. Ze zouden nog sterker worden als hij ze

met meer liefde zou zingen en niet zo nadrukkelijk als te verwaarlozen pauzenummertjes presenteert. Over deze liedjes zegt hij: "Die horen heel sterk bij de wereld van mijn ouders, een wereld waar ik me, zeker vroeger, sterk tegen afzette. Als je je echter verdiept in dat repertoire, dan krijg je wel waardering voor het vakmanschap waarmee een aantal van die nummers in elkaar is gezet."

'Autobiografisch'

In zijn eigen werk valt de invloed van de Zuid Amerikaanse muziek op, zo zitten er enkele onversneden tango's tussen. Valt dat wel te combineren met onderwerpen als depressies en drankmisbruik? Veldman: "Dat gaat wonderwel samen. Ik heb eens wat vertalingen gelezen van authentieke tango-nummers en die gaan ook allemaal over liefde en

dood, met een voorkeur voor de minder vrolijke kanten van het leven."

In de aankondigingen van de nummers valt regelmatig het woord 'autobiografisch' ("het gaat namelijk over een goede vriend van mij"), toch is Veldman niet iemand die zelf met een halfege fles door de buitenwijken van Almere rondzwabbert: "Ik drink wel eens wat, maar voor mij heeft het altijd iets feestelijks. In mijn omgeving heb ik ook de destructieve kant van het drinken meegemaakt en daarom kan ik er heel direkt over schrijven." En dat levert dan onontkoombare juweeltjes op als "Dat is ja net wat" met de prachtige regels "Ik help mien lever en mien milt noar de verdammenis, zodat mien donorcodicil meer 'n vörm van humor is".

Jan Veldman treedt 13 februari op tijdens de manifestatie Winterschrift in Groningen. Op 31 maart is hij te zien tijdens de Theaterdag in Winschoten.